

TVK:n oikeustapauskommenttaari 12.9.2022

Vakuutusosoikeus

Diaarinumero 20542:2021

Antopäivä 29.11.2021

Mistä alkaa työtehtävästä johtuva matkustaminen hotellimajoituksessa?

Tiivistelmä

A oli lentotyövuorojen välissä yöpynyt muun miehistön kanssa hotellin päärakennuksen vieressä sijaitsevassa erillisessä hotellin majoitusrakennuksessa. A oli kaatunut hotellirakennusten välissä olevalla piha-alueella ja murtanut ranteensa, kun hän oli aamulla ollut siirtymässä hotellin päärakennukseen, jonka edestä miehistönkuljetusauton oli määrä hakea miehistö lentokentälle. Vakuutusosoikeus ei muuttanut tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätöstä, jossa muutoksenhakulautakunta katsoi, ettei kyseessä ollut vielä siinä vaiheessa, jossa A oli kulkemassa kohti hotellin päärakennuksen vastaanoton sisäänkäyntiä, työtapaturma- ja ammattitautilain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu työtehtävästä johtuva matkustaminen. Matkustamisen katsottiin alkaneen vasta, kun A poistui kokonaan hotellista.

Taustatiedot

A työskenteli lentoyhtiössä lentohenkilökunnan jäsenenä. Lentotyövuorojen välillä A yöpyi hotellissa muun miehistön kanssa. A:n hotellihuone sijaitsi hotellin päärakennuksen viereisessä erillisessä rakennuksessa. Seuraavana aamuna miehistön oli määrä tavata toisensa hotellin päärakennuksen vastaanotossa, josta he siirtyivät yhdessä päärakennuksen edestä lähtevään miehistönkuljetusautoon. A poistui aamulla hotellihuoneestaan virkapuku päällä ja matkatavarat mukanaan tarkoituksenaan palauttaa hotellihuoneen avain vastaanottoon ja nauttia lentohenkilökunnalle tarjoiltu pieni aamupala vastaanoton läheisyydessä ennen

Holmas Elina

12.9.2022

2(6)

siirtymistään yhteiseen miehistönkuljetukseen. A:n oli siirtyäkseen hotellin päärakennukseen ylitettävä hotellirakennusten välinen piha-alue, jossa A kaatui lumen alla olleen jään vuoksi ja hänen vasen ranteensa murtui.

Vakuutuslaitoksen päätös

Vakuutuslaitos hylkäsi A:n korvaushakemuksen katsoen, että kyseessä ei ole työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella sattunut korvattavaksi säädetty tapaturma.

Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ratkaisu

A vaati muutosta vakuutuslaitoksen päätökseen. Muutoksenhakulautakunta hylkäsi valituksen katsoen, että A:n vahinkotapahtuma ei ollut sattunut työtapaturma- ja ammattitautilain 21–25 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa, vaan A:n vapaa-ajalla.

Muutoksenhakulautakunta katsoi A:n olleen vahingon sattuessa hoitamassa omia asioitaan, eikä kyseessä ole ollut vielä siinä vaiheessa, jossa A on ollut kulkemassa kohti hotellin päärakennuksen vastaanoton sisäänkäyntiä, työtapaturma- ja ammattitautilain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu työtehtävästä johtuva matkustaminen. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettuna matkustamista katsotaan alkavan vasta, kun henkilö poistuu kokonaan majoitustiloista, eli tässä tapauksessa hotellista. Majoittumiseen kuuluu myös liikkuminen majoitustiloissa kuten tässä tapauksessa.

Käytettävissä olevan selvityksen perusteella A:n työtehtävien suorittamiseen liittyvä työntekopaikka on lentokentälle saapunut lentokone. Työtehtävien tekemiseksi välttämättömän matkustamisen katsotaan alkaneen vasta siinä vaiheessa, jossa A poistuu majoitustiloista eli kulkee ulos hotellin päärakennuksen vastaanottotilasta kohti miehistönkuljetusautoa. A:n vahinkotapahtuma ei ole siten sattunut työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin työtapaturma- ja ammattitautilain 21–25 §:ssä säädetään.

Kyseessä oli äänestysratkaisu 3–3 (puheenjohtajan äänen ratkaistessa). Äänestyslausunnon mukaan A:n työtehtävien suorittamiseen liittyvä työntekopaikka on lentokentälle saapunut lentokone, ja työtehtävien tekemiseksi hänen on välttämätöntä kulkea hotellihuoneestaan asiassa esitetyin tavoin alueelle, jolta miehistönkuljetusauto kuljettaa lentokoneen miehistön lentokentälle. A:n katsotaan poikenneen tältä reitiltä vain sen vuoksi, että hän pystyy hakemaan aamiaista, eikä poikkeamisen osalta kyseessä ole ollut ajallisesti tai matkan pituuden suhteen vähäistä suurempi poikkeama reitiltä hotellihuoneesta kuljetusajoneuvon lähtöpaikalle. A on lisäksi kertonut, ettei hänen ole ollut enää tarkoitus palata hotellihuoneeseensa, vaan matkan on seuraavaksi ollut tarkoitus jatkaa kuljetusautolla lentokentälle. Vahinkotapahtuman katsotaan sattuneen työtapaturma- ja ammattitautilain 21 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa, eli työtehtävästä johtuvaan matkustamiseen liittyen, työtapaturma- ja ammattitautilain 23 §:n 1 kohdassa tarkoitettua vähäisen poikkeamisen matkareitiltä aikana ja näin ollen kyseessä on työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen korvaukseen oikeuttava vahinkotapahtuma.

Vakuutusoikeuden ratkaisu

A vaati muutosta tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen viitaten muutoksenhakulautakunnan äänestyslausunnossa lausuttuun.

Vakuutusoikeus hylkäsi valituksen ja pysytti muutoksenhakulautakunnan ratkaisun. Vakuutusoikeus hyväksyi tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksen perustelut ja totesi, että asiassa esitetyn selvityksen perusteella A:lle sattunut vahinkotapahtuma ei ole sattunut työtapaturma- ja ammattitautilain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla työtehtävästä johtuvan matkustamisen aikana, koska matka hotellista työntekopaikkaan eli lentoasemalla olevaan lentokoneeseen ei ollut vielä alkanut siitäkin huolimatta, että A oli lähtenyt hotellihuoneestaan palaamatta sinne enää takaisin. Merkitystä ei ole myöskään sillä seikalla, että hänen on tullut luovuttaa hotellihuoneensa avain ja tavata muu lentokoneen miehistö päärakennuksen vastaanottotilassa. Työtehtävästä johtuva matkustaminen on alkanut vasta, kun A on poistunut päärakennuksesta matkustaakseen miehistönkuljetusautossa lentoasemalle. Kyse ei siten ole myöskään työtapaturma- ja

ammattitautilain 23 §:n 1 kohdassa tarkoitettu matkustamiseen kuuluvasta vähäisestä poikkeamisesta matkareitiltä. Näin ollen A:lla ei ole oikeutta korvaukseen vahinkotapahtuman johdosta työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella.

Lainkohdat

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 15 § 1 mom., 20 §, 21 §, 22 § ja 23 §

TVK:n kommentaari

Asiassa oli kysymys siitä, mistä alkaa työtehtävästä johtuva matkustaminen majoittauduttaessa työkohteessa tilapäisessä majoituksessa kuten hotellissa sekä millainen toiminta majoittauduttaessa katsotaan omien asioiden hoitamiseksi ja siten vapaa-aikaan kuuluvaksi.

Muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto katsoivat, että hotellimajoituksessa työtehtävästä johtuva matkustaminen alkaa vasta kun henkilö poistuu hotellin päärakennuksesta. Muutoksenhakuasteiden voidaan katsoa rinnastavan asunnon sisätiloihin hotellin päärakennuksen lisäksi hotellin alueen ja alueella sijainneen sivurakennuksen, jossa vahingoittuneen huone sijaitti. Siten liikkuminen hotellin alueella sivurakennuksesta päärakennukseen rinnastettiin liikkumiseen kodin sisätiloissa.

Hallituksen esityksen (277/2014) mukaan 21 §:n 2 momentin tarkoituksena oli, että korvaussuoja matkan osalta olisi samanlainen työntekijän matkustaessa asunnoltaan asiakkaan luo (21 § 2 momentti) kuin se olisi hänen mennessään asunnoltaan niin sanottuun vakinaiseen työntekopaikkaan (23 § 1 momentti). Korvattavan tapaturman tulisi sattua matkustettaessa. Säännöksen tarkoittamasta matkustamisesta ei olisi enää kyse, kun työntekijä on saapunut työntekopaikkaan tai työkohteessa sijaitsevaan yöpymispaikkaan. Koska 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu matkustaminen rinnastettaisiin työntekoon, tällaiseen matkustamiseen sovellettaisiin vastaavasti 22 §:n mukaista alueperiaatetta ja 23 §:n 2 kohdan mukaista ruokailu- tai virkistystaukoa koskevaa säännöstä.

Holmas Elina

12.9.2022

5(6)

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, mihin matkustamisen katsotaan päättyvän, mutta ei sitä, mistä matkustaminen katsotaan alkavan. Käänteisesti hallituksen esitystä voi tulkita niin, että jos matkustamisen katsotaan päättyvän siihen, kun työntekijä saapuu työkohteessa sijaitsevaan yöpymispaikkaan, niin siitä sen myös katsotaan alkavan eli kun työntekijä lähtee yöpymispaikastaan. Tässä tapauksessa työntekopaikan alueeksi on katsottu lentokone ja työkohteena voidaan pitää sitä kaupunkia, jonka alueella lentokenttä sijaitsee. Siten työstä johtuva matkustaminen tapahtuisi työkohteessa sijaitsevan yöpymispaikan eli hotellin ja työntekopaikan eli lentokoneen välillä. Hallituksen esityksessä ei todeta seikkaperäisesti sitä, mistä työstä johtuvan matkustamisen tai asunnon ja työpaikan välisen matkan katsotaan alkavan esimerkiksi mainitsemalla perusteluissa nimenomaisesti asunnon ulko-ovi tai ns. kynnysteoria.

Muutoksenhakulautakunta on aiemmin antanut ratkaisun, jossa se on arvioinut sitä, mistä työmatka alkaa ja todennut, että kotioiven kynnyksellä sattunut vahinko ei ollut sattunut TyTAL 23 §:n 1 kohdan mukaisesti tavanomaisella työssäkäynnistä johtuvalla asunnon ja työpaikan välisellä matkalla, koska työmatka ei ollut vielä vahingon sattuessa alkanut. Vakuutusoikeus ei ole aiemmin julkaissut ratkaisua, jossa se olisi ottanut kantaa työmatkan alkamiseen.

Vakuutusoikeuden nyt antamasta ratkaisusta ei voi suoraan päätellä sitä, miten asia olisi ratkaistu, mikäli henkilö olisi poistuttuaan sivurakennuksessa olleesta hotellihuoneestaan kulkenut suoraan päärakennuksen läpi päärakennuksen edestä lähtevään miehistönkuljetusautoon tai suoraan edes kuljetusautoon käymättä päärakennuksen sisätiloissa. Millaista painoarvoa vakuutusoikeus on antanut sille, että henkilö on ollut menossa hoitamaan lähtöä edeltäviä toimenpiteitä hotellin päärakennukseen ja onko tämä vaikuttanut sen arviointiin, mikä on ollut kulkemisen tarkoitus vahinkotapahtumahetkellä. Asian tosiseikaston voi olettaa vaikuttaneen ratkaisun sisältöön eikä ratkaisu siinä mielessä olisi selkeä ns. kynnysteoria -ratkaisu.

Holmas Elina

12.9.2022

6(6)

Muutoksenhakuasteet katsoivat lisäksi, että työmatkamajoittumisessa omien asioiden hoitamiseen ja siten vapaa-aikaan rinnastui liikkuminen majoitustiloissa esimerkiksi hotellin alueella tarkoituksena hoitaa majoituksen päättymiseen liittyviä asioita kuten hotellihuoneen avaimen palauttaminen vastaanottoon, nauttia aamiaista ja tavata työkavereita hotellin sisätiloissa vastaanoton läheisyydessä ennen siirtymistä mahdolliseen yhteiskuljetukseen.

Muutoksenhakulautakunta on vuosina 2016-2020 antanut muutamia työtehtävästä johtuvaan matkustamiseen ja hotellimajoittumiseen liittyviä ratkaisuja. Näissä ei ole kuitenkaan ollut arvioitavana matkan alkaminen tai hotellin alueella liikkuminen vaan useimmiten kyseessä on ollut hotellihuoneessa sattunut vahinkotapahtuma.

Koska muutoksenhakuasteet arvioivat, että matkustaminen ei ollut vahinkotapahtuman sattuessa vielä alkanut, ratkaisuissa ei ollut tarpeen erikseen arvioida korvattavuutta 22 §:n alueperiaatteen tai 23 §:n vähäisen poikkeaman tai ruokailu- tai virkistystauon perusteella.

Asiasanat

Työtehtävästä johtuva matkustaminen; hotellimajoitus; matkan tarkoitus